

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Opstart geïntegreerd planningsproces gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Defensie'

Samenvatting

Na de verhuis van de NAVO naar de overkant van de Léopold III-laan in Zaventem en de plannen om een nieuw Defensie-hoofdkwartier te bouwen, komt er, op een ruimtelijk zeer strategisch gelegen plek, veel ruimte vrij. Gezien de site zich over de grens van het Brussels en het Vlaams Gewest bevindt, is een afgestemde aanpak aan beide zijden van de gewestgrens noodzakelijk om tot een goede ruimtelijke invulling te komen. Langs beide zijden van de weg zijn bestemmingswijzigingen nodig.

Het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Regering en Brusselse Regering, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21/12/2018 heeft als bedoeling de coördinatie tussen Brussels en Vlaams gewest voor de opmaak van een richtplan van aanleg (RPA, voor het Brussels deel van de perimeter) en een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP, voor het Vlaams deel van de perimeter) te regelen en dit conform de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Bedoeling is dat planningsprocessen en milieueffectrapportages gecoördineerd worden met o.a. een afstemming van de resultaten van elkaars infomomenten en openbare onderzoeken. Dit werkt een efficiënte en kosteneffectieve opmaak van de plannen in de hand.

De stedenbouwkundige principes, zoals overeengekomen in het samenwerkingsakkoord dd. 21/12/2018 tussen de Federale regering, Vlaamse Regering en Brusselse Regering over de inplanting van het nieuwe hoofdkwartier van Defensie en een vijfde Europese School, vormen de inhoudelijke basis voor de opmaak van een GRUP waarin een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd om zowel een stedelijke ontwikkeling mogelijk te maken langs de Leopold III-laan als een landschappelijk gebied ten zuiden van deze stedelijke zone.

Er worden 3 doelstellingen geformuleerd voor het GRUP:

- Stedelijkheid: in een zone van ± 400 meter ten zuiden en langs de Leopold III-laan wordt een dense verstedelijking van de terreinen voorzien;
- Natuur: ten zuiden van de stedelijke zone wordt voorzien in de ontwikkeling van een grootstedelijk landschappelijk gebied, met als doel een groene intergewestelijke verbinding te ontwikkelen tussen de sites Josaphat (Schaarbeek) en Nossegemdelle (Zaventem). Op grondgebied van het Vlaams Gewest wordt minimum 20ha bos voorzien.
- Mobiliteit: het mobiliteitsnetwerk wordt duurzaam en meerlagig gestructureerd en verknoopt. Het open ruimtegebied wordt autovrij gemaakt en de stedelijke zone autoluw.

Met deze startnota lanceert de Vlaamse Regering de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Na de goedkeuring van de startnota volgt een publieke raadpleging.

Op 22/04/2021 werd de startbeslissing in functie van een richtplan van aanleg (RPA) goedgekeurd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving

Beleidsdoelstelling OD 3. Gebiedsontwikkeling met sterke gebiedscoalities.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De start van het geïntegreerde planningsproces werd voorafgegaan door de ondertekening van 2 samenwerkingsakkoorden:

Op 21/12/2018 (VR 2018_2112_DOC.1669) keurde de Vlaamse Regering het 'samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de gecoördineerde opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en een richtplan van aanleg voor de site ex-NAVO/Defensie-KKE in Evere, Stad Brussel en Zaventem' goed.

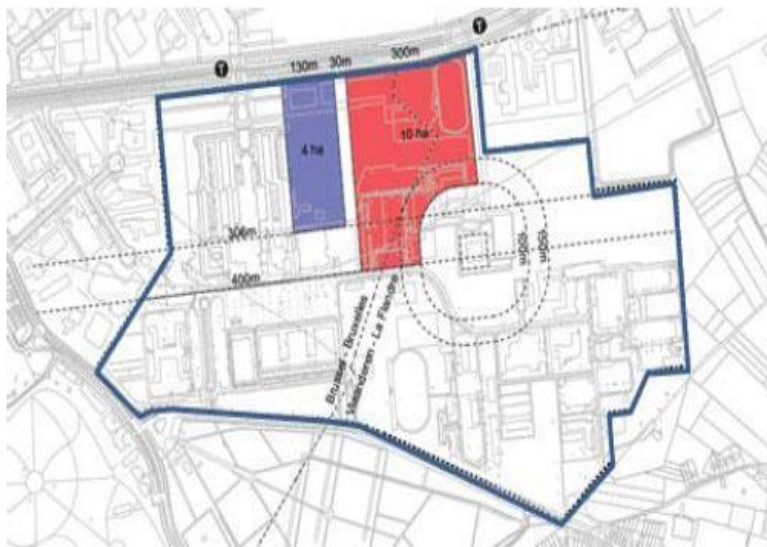
Eveneens op 21/12/2018 (VR 2018_2112_DOC.1650) keurde de Vlaamse Regering het 'samenwerkingsakkoord over de inplanting van het nieuwe hoofdkwartier van Defensie en de vijfde Europese school en de stedenbouwkundige principes' goed. Dit akkoord werd door de verschillende regeringen (Federale, Vlaamse en Brusselse) effectief op 29/5/2019 ondertekend.

Volgende stedenbouwkundige principes werden hierbij overeengekomen:

- *Dichte verstedelijking van de terreinen gelegen in een zone (hierna genaamd als "stedelijke zone") van ± 400 meter ten zuiden en langs de Leopold III laan in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Vlaams Gewest, met respect voor de autonomie van de gewesten.*
- *Ontwikkeling van een grootstedelijk landschappelijk gebied ten zuiden van de stedelijke zone rekening houdend met een beperking van bouwvolumes en met de ontwikkeling van een belangrijk deel van deze ruimte als groengebied, met als doel een groene intergewestelijke verbinding te ontwikkelen tussen de sites Josaphat (Schaarbeek) en Nossegemdelle (Zaventem).*

De Partijen verbinden zich tot de aanmoediging van het delen van uitrustingen en gemeenschappelijke ruimtes tussen Defensie, de Europese school en andere houders van openbare of particuliere projecten, op de globale site van Defensie.

Volgend schema voor de inplantingszones van het nieuwe hoofdkwartier van Defensie (rood) en de vijfde Europese school (blauw) werd vastgelegd:

Schema inplantingszones uit het Federaal samenwerkingsakkoord.

Bij de uitwerking in de zuidelijke open ruimte op Vlaams grondgebied wordt minstens 20 ha bosuitbreiding voorzien, als onderdeel van de Groen verbinding tussen Josaphat (Schaarbeek) en Nossegemdelle (Zaventem) en gekaderd binnen de realisatie van openbaar toegankelijk groen in de Vlaamse rand. Op grondgebied van Zaventem en aansluitend ten oosten van gebouw Z wordt de mogelijkheid voorzien voor economische activiteiten binnen de stedelijke zone afgebakend vanuit de Leopold III-laan.

2. INHOUD

Er worden 3 doelstellingen geformuleerd in overeenstemming met de stedenbouwkundige principes uit het federaal akkoord:

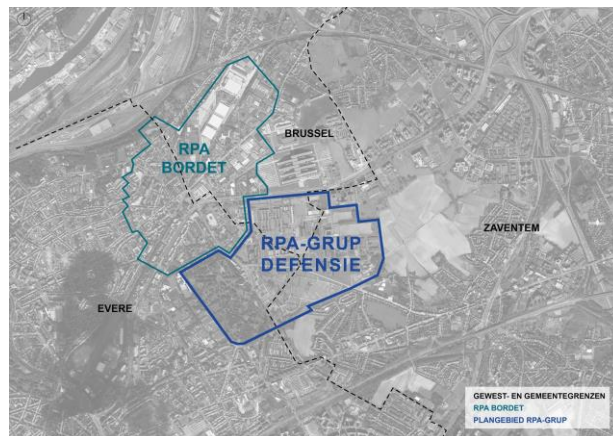
- Stedelijkheid: in een zone van ± 400 meter ten zuiden en langs de Leopold III-laan wordt een dense verstedelijking van de terreinen voorzien, waarbinnen plaats is voor het nieuwe hoofdkwartier van Defensie, een vijfde Europese school, langs Brusselse zijde een nieuwe gemengde stadswijk en langs Vlaamse zijde een zone voor economische activiteiten;
- Natuur: ten zuiden van de stedelijke zone wordt voorzien in de ontwikkeling van een grootstedelijk landschappelijk gebied, met als doel een groene intergewestelijke verbinding te ontwikkelen tussen de sites Josaphat (Schaarbeek) en Nossegemdelle (Zaventem). Op grondgebied van het Vlaams Gewest wordt minimum 20ha bos voorzien.
- Mobiliteit: het mobiliteitsnetwerk wordt duurzaam en meerlagig gestructureerd en verknoot. Het open ruimtegebied wordt autovrij gemaakt en de stedelijke zone autoluw.

Dit resulteert in volgend ruimtelijk concept voor het gebied:

Voor het gebied wordt vanuit de doelstellingen één globale en coherente visie opgemaakt. Gezien er voor het gebied in de omgeving van Bordet eveneens een richtplan van aanleg wordt opgemaakt, wordt eveneens naar afstemming gezocht met dit planningsproces.

Vermits het plangebied zich zowel op Vlaams als op Brussels grondgebied bevindt, zullen er 2 plannen opgemaakt worden: een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de delen op Vlaams grondgebied en een Richtplan van Aanleg op Brussels grondgebied. Het spreekt voor zich dat het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan enkel bestemmingswijzigingen en stedenbouwkundige voorschriften zal opnemen voor het deel van het plangebied gelegen op grondgebied van het Vlaams Gewest. Het RPA doet hetzelfde voor de delen die gelegen zijn op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In het Vlaams gewest gelden momenteel de bestemmingen militair gebied en openbaar nut. De uiteindelijke bestemmingen en bijhorende stedenbouwkundige voorschriften zullen vastgelegd worden in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Overeenkomstig artikel 43 §3 3° en artikel 31 §1 2° van het Besluit van de Vlaamse Regering 'Vlaamse Codex Overheidsfinanciën' van 17 mei 2019 is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Een geïntegreerd planningsproces kent 5 fases. De resultaten van elk van deze 5 fases worden geconsolideerd in een nota. De startnota is dus de eerste van 5 nota's.

Over de startnota en over de plandoelstelling wordt, na de goedkeuring ervan door de Vlaamse Regering, het advies gevraagd aan Saro en Mina-raad, Zaventem, de provincie Vlaams-Brabant en de door de Vlaamse Regering bepaalde adviesinstanties. Omdat het planningsproces parallel en in nauwe samenwerking gebeurt met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt eveneens advies gevraagd aan heel wat Brusselse actoren. Er wordt over de startnota ook een consultatie van de ruime bevolking georganiseerd, in principe te starten voor de zomer van 2021.

Op basis van de adviezen en de participatie zal daarna door het planteam een scopingnota, voorontwerp-RUP en ontwerp-milieubeoordeling worden uitgewerkt. Daarna volgt een plenaire vergadering over het voorontwerp-GRUP en de milieubeoordeling.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan de startnota voor het GRUP Defensie.
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, te gelasten om de vereiste adviezen in te winnen over de bovengenoemde startnota en de bevolking van de betrokken gemeenten te informeren over de inhoud van de startnota en de bevolking te raadplegen.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR